

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Муніципальне підприємництво»
на тему:

**«УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ
(НА ПРИКЛАДІ КП “УЗБЕРЕЖЖЯ ОДЕСИ”)**

Виконавець:

студентка ЦЗВФН

Перова Дженніфер–Ірен Олександрівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Фіалковська Анастасія Андріївна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Одним з пріоритетних та найбільш значимих секторів національної економіки кожної держави є комунальне господарство. Ця сфера має значний вплив на розвиток багатьох взаємовідносин у країні та гарантує життєздатність населених пунктів.

Надаючи широкий спектр соціальних, комерційних, інфраструктурних та екологічних послуг на місцевому рівні, підприємства комунальної форми власності виступають важливим елементом економічної системи. Дослідження та аналіз комунального підприємства, що фокусується на благоустрої провідної складової туристичної привабливості міста – пляжів та узбережжя, направлено на виявлення особливостей та проблем розвитку, з перспективою пошуку шляхів удосконалення діяльності підприємства. Важливість ефективною та результативною діяльністю підприємства полягає у тому, щоб створити максимально комфортні умови відпочинку для зовнішніх та внутрішніх туристів в м. Одесі. Туризм має надзвичайно важливе значення для економіки держави, оскільки при правильній організації формує значну частину надходжень в бюджет.

Загальні теоретичні підходи до дослідження діяльності комунальних підприємств розглядали такі вчені, як Кириленко О. П., Кіндзюр О. С., Поважний О. С., Попов О. П., Запатріна І. В., Волков В. П., Килимник І. І., Жулин О. В., Зеленюк–Джунь Л. В., Шаповал Л. П., Топчій О. О.

Мета дослідження – теоретичні, методичні та прикладні аспекти удосконалення діяльності КП “Узбережжя Одеси”.

Завдання дослідження:

- визначити сутнісну характеристику комунальних підприємств;
- дослідити міжнародний досвід функціонування комунальних підприємств;
- обґрунтувати вибір системи показників для оцінки ефективності діяльності комунальних підприємств;
- надати загальну характеристику КП “Узбережжя Одеси”;
- визначити особливості та проблеми розвитку КП “Узбережжя Одеси”;
- проаналізувати фінансову ефективність роботи КП “Узбережжя Одеси”;
- запропонувати пріоритетні шляхи удосконалення діяльності КП “Узбережжя Одеси”;
- обґрунтувати шляхи удосконалення діяльності КП “Узбережжя Одеси”;
- оцінити результати від впровадження запропонованих заходів.

Об’єкт дослідження – процес обґрунтування шляхів удосконалення діяльності КП “Узбережжя Одеси”.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та прикладних аспектів процесу удосконалення діяльності КП “Узбережжя Одеси”.

Методи дослідження в процесі дослідження застосовувались: методи наукового дослідження; порівняльний аналіз; економіко–статистичного аналізу: табличний, графічний; маркетингові методи: SWOT–аналіз, спостереження; метод експертної діагностики: оцінювання.

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вчених, нормативно–законодавчі акти України, матеріали

наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників, інформаційні дані управлінського та аналітичного обліку діяльності комунального підприємства “Узбережжя Одеси”.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменування). Загальний обсяг роботи становить 85 сторінок. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 4 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Визначення пріоритетних шляхів удосконалення діяльності комунального підприємства “Узбережжя Одеси” // Науковий студентський вісник ФЕУП, випуск 37 (2).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти розвитку підприємств комунальної сфери*» досліджено підходи до визначення сутності поняття «комунальне підприємство», проаналізовано зарубіжний досвід функціонування комунальних підприємств та охарактеризовано особливості оцінки ефективності діяльності комунальних підприємств.

У другому розділі «*Аналіз фінансово–господарської діяльності комунального підприємства “Узбережжя Одеси”*» надано загальну характеристику комунального підприємства «Узбережжя Одеси», визначено проблеми розвитку та проаналізовано фінансову ефективність його роботи.

У третьому розділі «*Удосконалення діяльності комунальних підприємств “Узбережжя Одеси”*» визначено пріоритетні шляхи вдосконалення діяльності комунального підприємства «Узбережжя Одеси», здійснено економічне обґрунтування запропонованих заходів та представлено очікуванні результати від їх реалізації.

ВИСНОВКИ

1. Комунальна власність є основою господарювання органів місцевого самоврядування. З огляду на те, що в розглянутих працях висвітлюються проблеми комунальної власності лише частково та з різних позицій, необхідним є системний аналіз становлення інституту комунальної власності в Україні. Розробка і реалізація регіональної політики щодо функціонування комунальної власності має спиратися на науково обґрунтовані положення та результати досліджень з цього питання, що безперечно посилить збалансованість місцевих фінансів і створить необхідні умови для підвищення рівня доходів місцевих бюджетів в Україні. ЦК України розглядає підприємство тільки в якості об’єкта цивільних прав. Підприємству як об’єкту цивільних прав у ЦК України вперше.

2. Єдина усталена практика створення, фінансування та управління муніципальними підприємствами у країнах ЄС відсутня, як немає й значного різноманіття у практиці по країнах. Вагомий тренд на тотальну приватизацію також не існує, навпаки, у багатьох заможних європейських країнах кількість комунальних

підприємств зростає, що свідчить про нарощування публічного сектору та посилення його впливу на економічну кон'юнктуру як у середині країни, так і в ЄС загалом.

3. Значення комплексного підходу до аналізу господарської діяльності комунальних підприємств постійно зростає, що обумовлюється необхідністю вирішення ряду господарських задач в управлінні цим сектором як однією з передумов стабільного розвитку народного господарства України в рамках перехідної економіки та Євроінтеграції.

4. Комунальне підприємство Одеської міської ради "Узбережжя Одеси" створене відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України та ін. та зареєстровано 16.12.2016 за юридичною адресою Україна, 65058, Одеська обл., місто Одеса, вулиця Сегедська, будинок 10А. Підприємство є правонаступником комунальних підприємств «Узберіжжя», «Ланжерон», «Гідропарк «Лузанівка», «Прибрежно-експлуатаційне об'єднання Київського району». Метою діяльності КП «Узбережжя «Одеси» є комплексне обслуговування об'єктів, забезпечення належного благоустрою та утримання територій узбережжя та пляжів у місті Одесі в належному санітарно-технічному стані, організація масового відпочинку та дозвілля населення на пляжах Одеси, задоволення суспільних потреб населення під час такого відпочинку та дозвілля, сприяння розвитку туризму у місті Одесі та підвищенню якості обслуговування населення на території узбережжя та рівня привабливості узбережжя міста Одеси для відпочиваючих.

5. Основними особливостями та проблемами розвитку досліджуваного підприємства є: високий рівень корупції та розвинута тіньова економіка, що не дають змогу усім коштам поступати в бюджети підприємства; неналежний контроль за виконанням робіт співпрацівників КП «Узбережжя Одеси», що призводить до неефективності робіт; неналежний контроль за підприємствами, що здійснюють свою діяльність на території узбережжя, внаслідок чого з'являються незаконні конструкції та будівлі, забруднення пляжів і перекриття пісочної зони шезлонгами та іншими розважальними станціями; висока залежність підприємства від політичної ситуації країни, що впливає на кількість туристів та використаних послуг.

6. Фінансово-господарську діяльність КП «Узбережжя Одеси» було проаналізовано за 10 критеріями, максимально можлива кількість балів котрих склала 15. У 2018 році загальна кількість балів склала 7 або 46,6% та діяльність визнається неефективною, так як нараховано менше ніж 50 відсотків загальної кількості балів. У 2019 та 2020 роках – 9 балів або 60%, що вважається задовільною в межах від 50 до 75%.

7. Запропоновано шляхи удосконалення діяльності досліджуваного підприємства, котрими є: часткова передача комунальному підприємству «Узбережжя Одеси» повноважень Управління розвитку споживчого ринку та захисту прав споживачів Одеської міської ради; впровадження на підприємство нової посади – проектного менеджера, що буде займатися пошуком грантів для розвитку узбережжя Одеси.

8. Виявлено, що КП «Узбережжя Одеси» несе витрати зі свого бюджету на провадження діяльності та покращення стану усіх прибережних територій, проте прибуток отримує лише зі здачі в оренду пляжів. Грошові надходження з здачі в

оренду територій, які знаходяться вздовж лінії узбережжя, надходить іншій структурі. Тому часткова передача повноважень дала би змогу підприємству збільшити економічні показники. Фінансування діяльності комунальних підприємств відбувається за рахунок декількох джерел: залучені, власні, місцеві кошти. Основним джерелом фінансування КП “Узбережжя Одеси” є власні кошти, отримані підприємством протягом звітного періоду внаслідок звичайної діяльності. Тому буде доцільним сприяти залученню коштів за межами бюджету підприємства та впровадженню нової посади – проектного менеджера.

9. Чистий прибуток після часткової передачі комунальному підприємству “Узбережжя Одеси” повноважень Управління розвитку споживчого ринку та захисту прав споживачів Одеської міської ради буде становити 611,23 тис. грн., що на 2090 відсотків більше ніж до впровадження заходу. Термін окупності складе 7 місяців, рентабельність пропонованого заходу – 176,07%. Загальні витрати на впровадження посади проектного менеджера складуть 224,92 тис. грн., що дасть змогу подати грантові заявки на проекти в розмірі від 400 тис. до 1900 млн. грн. з метою розвитку узбережжя Одеси, яке стане привабливим для туристів та дасть змогу заробити підприємству більше коштів.

АНОТАЦІЯ

Перова Д. О. «Удосконалення діяльності комунальних підприємств міста (на прикладі КП ОМР “Узбережжя Одеси”)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Муніципальне підприємництво». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядається сутнісна характеристика поняття «комунальне підприємство», вивчено зарубіжний досвід функціонування комунальних підприємств та охарактеризовано систему показників для оцінки ефективності діяльності комунальних підприємств.

Надано характеристику комунального підприємства «Узбережжя Одеси», визначено особливості та проблеми діяльності, а також проаналізовано фінансову ефективність роботи комунального підприємства «Узбережжя Одеси».

Визначено пріоритетні шляхи вдосконалення діяльності комунального підприємства «Узбережжя Одеси». Здійснено економічне обґрунтування запропонованих заходів та представлено очікуванні результати від їх реалізації.

Ключові слова: комунальне підприємство, аналіз фінансово-господарського стану, зарубіжний досвід, економічне обґрунтування, вдосконалення діяльності.

ANNOTATION

Perova D. “Improving the activity of municipal enterprises of the city (on the example of municipal enterprise of Odesa City Council "Coast of Odesa")”.

Thesis for Master degree in specialty 076 «Entrepreneurship, Trade and Exchange Activity» under the master's program "Municipal entrepreneurship". – Odesa National Economic University. – Odesa, 2022.

The thesis examines the essential characteristics of the concept of "municipal enterprise", studies the foreign experience of the functioning of municipal enterprises and characterizes the system of indicators for evaluating the efficiency of the activity of municipal enterprises.

The characteristics of the municipal enterprise "Coast of Odesa" are given, the peculiarities and problems of the activity are determined, and the financial efficiency of the work of the municipal enterprise "Coast of Odesa" is analyzed.

The priority ways of improving the activities of the municipal enterprise "Coast of Odesa" have been determined. An economic substantiation of the proposed measures was carried out and the expected results from their implementation were presented.

Keywords: municipal enterprise, analysis of financial and economic condition, foreign experience, economic substantiation, improvement of activity.